

01.10.2024р. Гр.21. Історія України Урок №54.

Тема: Особливості курсу історії України від 1945р. до сьогодення.

1. Структура другого періоду Новітньої історії України (1945 р. — початок XXI ст.)

Хронологічні межі	Назва
1945 р. — перша половина 1950-х рр.	Україна в перші післявоєнні роки
Друга половина 1950 — середина 1960-х рр.	Україна в умовах деєталінізації
Друга половина 1960-х рр. — 1985 р.	Україна в період загострення кризи радянської системи
1985—1991 рр.	Відновлення незалежності України
1991—2005 рр.	Становлення України як незалежної держави
2005 р. — до сьогодення	Творення нової України

Адміністративно-територіальні зміни УРСР 16 серпня 1945 р., було укладено радянсько-польський договір про державний кордону. Угода закріплювала кордон по "лінії Керзона" з відхиленнями на схід (тобто на користь Польщі) на 5-8 км, а на окремих ділянках сімнадцятикілометрове (район Немирів-Ялувка) і навіть тридцятикілометрове (район р. Солонія і м. Крилів). Остаточного процес польсько-українського розмежування завершився 1951 р., коли на прохання Польщі відбувся обмін прикордонними ділянками. У червні 1945 р. договір між ЧСР і СРСР юридично закріпив рішення з'їзду в Мукачеві. 22 січня 1946 р. було видано указ Президії Верховної Ради СРСР про утворення в складі УРСР Закарпатської області. Цей акт одночасно ліквідував без згоди населення Закарпатську Україну як державне утворення. 10 лютого 1947 р. під

час підписання радянсько-румунського договору, за яким визнавалось право УРСР на Північну Буковину, Хотинщину, Ізмаїльщину. Наслідки: були остаточно визначені та юридично визнані кордони республіки; територія УРСР збільшилась на 110 кв. км; відбулись демографічні зміни; основну частину українських земель було об'єднано в складі однієї держави. У листопаді 1949 р. Президія Верховної Ради УРСР прийняла указ про Державний герб УРСР, Державний прапор УРСР (Червоний прапор з написом "УРСР" було замінено двоколірним: верхня частина, що становила 2/3 ширини полотна, була червоною, а нижня мала світло-блакитний (лазурний) колір. У верхньому лівому куті прапора містилось зображення серпа і молота, а над ними — п'ятикутної зірки) Державний гімн УРСР. З початку 1950 р. було започатковано виконання гімну УРСР. **ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ**

На завершальному етапі війни керівництво СРСР прийняло рішення про відновлення зовнішньополітичного представництва УРСР.

В березні 1944 року було створено НК закордонних справ УРСР на чолі з Дмитром Мануїльським (з 1946 р. = Міністерство Закордонних справ)

Мета відновлення зовнішньополітичної діяльності :

- *Посилити вплив СРСР на світову політику
- * Боротьба СРСР за додаткові голоси і вплив в ООН
- *Це була пропагандистська акція = мала переконати в реальному існуванні української державності і заспокоїти громадськість стурбованістю безправ'ям союзних республік
- *Для швидкої нейтралізації дій національно- визвольних сил , які боролись за відродження Української державності
- * З метою розколу української діаспори

Україна та Білорусія були включені до складу 47 країн – співзасновників ООН.

6 травня 1945 = українська делегація прибула до Сан-Франциско на установчу конференцію ООН. Д. Мануїльський очолив Перший

комітет конференції , що готував текст Преамбули до Статуту ООН та 1 розділу статуту=

- Підписала Декларацію про заснування ООН
- Підписала та ратифікувала статут ООН
- Брала участь у роботі головних комітетів ООН
- 1945 році - член постійної комісії ООН - ЮНЕСКО(з питань освіти , науки, культури)
- 1946 р - УРСР - включена до Економічної та Соціальної рад
- 1948-1949 рр - непостійний член Ради Безпеки ООН
- 1946-1947- участь в Паризькій конференції з питань роззброєння та підписання мирних договорів з союзниками Німеччини
- 1947 р – було відкрито в Києві перше консульство-представництво іншої держави за кордоном - консульство Польщі

В перші повоєнні роки Україна була представлена в 20 міжнародних організаціях , уклала 65 міждержавних угод, проте маючи формальне право на самостійну зовнішню політику , фактично своєї незалежної політики не мала , вся діяльність здійснювалась під наглядом загальносоюзних структур . Та незважаючи на відсутність власної лінії в зовнішній політиці , вихід на міжнародну арену України мав позитивне значення. Вихід на міжнародну арену та об'єднання українських земель в межах однієї республіки зумовили і зміну державної символіки УРСР .

Періодизація історії України другої половини ХХ — початку ХХІ ст.

1945-1953 рр. — повоєнні роки.

1953-1964 рр. — період десталінізації, або «хрущовська відлига».

1964-1985 рр. — загострення кризи радянської системи, або «застій».

1985-1991 рр. — період краху радянського режиму, або «перебудова».

1991-2004 рр. — період відновлення державності.

2005-2010 рр. — період творення нової України.

2010-2013 рр. — період реакції.

2014-2019 рр. — період формування новітньої української нації.

Злочини комуністичного режиму в другій половині ХХ ст.

Перетворення репатріації на репресивну акцію проти українських військовополонених і цивільних осіб (остарбайтерів).

Обміни населенням між Польщею та УРСР у 1944-1946 рр.

Операція «Вісла» — 28 квітня — кінець липня 1947 р. (а також переселення виявлених груп українців у глиб Польщі до квітня 1950 р.).

Масові депортації 1944-1951 рр. населення західних областей УРСР у віддалені місцевості СРСР, переважно РРФСР.

Операція «Захід» — 21-31 жовтня 1947 р.

Масовий штучний голод 1946-1947 рр.

Продовження наступу на українські культуру, мову та церкву.

Ліквідація Української греко-католицької церкви в 1946-1949 рр.

Посилення репресій, ідеологічні кампанії в другій половині 1940-х — на початку 1950-х років (повторні арешти за тим самим звинуваченням і вироки про довічне заслання тим, хто звільнився з ГУТАБу (ГУЛАГу); «ждановщина», «лисенківщина» та ін.).

Політичні репресії проти української інтелігенції: шістдесятників, дисидентів, застосування каральної психіатрії, спалення українського відділу рукописів, стародруків і рідкісних книг Державної публічної бібліотеки АН УРСР ім. В. Вернадського в 1964 р.

Продовження цілеспрямованого знищення пам'яток історії та культури України.

Порушення міжнародних угод про права людини стосовно українців і всіх мешканців України.

Упровадження в Україні політики русифікації та дискримінації етнічних меншин.

Прищеплення людиноненависницьких ідеології та світогляду, формування суспільної атмосфери підозріливості.

Залучення українських військових до інтервенції та збройного придушення національно-визвольних рухів в Угорщині (1956), Чехословаччині (1968), Афганістані (1980-1989) — загибель тисяч українських юнаків.

Приховування даних про катастрофу 1986 р. на ЧАЕС, що завдало непоправної шкоди життю та здоров'ю мільйонів українців.

Проведення політики цілеспрямованої алкоголізації народу, що призвело до фізичної та моральної деградації частини українців.

Створення нестерпних умов для життя й діяльності, примусове лікування дисидентів у психіатричних лікарнях. Фізичне знищення українських дисидентів і видатних митців (А. Горська, В. Стус, В. Івасюк та інші).

Політичне вбивство провідних діячів національно-визвольних змагань (Л. Ребет, 1957; С. Бандера, 1959).

Д/з: Скласти хронологічну таблицю.